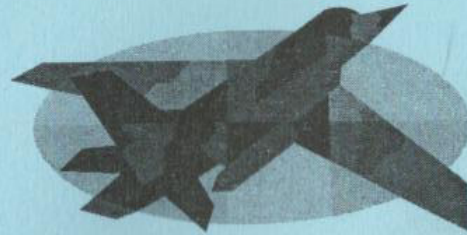

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

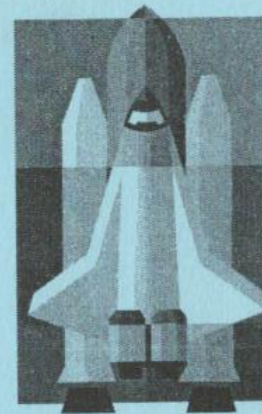

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного
інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2008

*Жанна Березна
м.Харків*

Екстремальні умови діяльності парашутистів та їх вплив на психіку

Парашутний спорт відноситься до екстремальних видів спорту, які вимагають від спортсменів граничних психофізичних напруг. В літературі існують повідомлення про наявність в психологічній сфері парашутистів негативних змін. Але це дослідження, які виконувались два-три десятиріччя тому. В теперішній час, коли змінились не тільки апарати, з яких здійснюються стрибки, конструкції самих парашутів, але і вимоги до техніки виконання стрибків. В зв'язку з цим, становиться зрозумілим, що проблема дослідження впливу стрибків з парашутом актуальна, хоча сучасних комплексних праць замало.

В нашій роботі була поставлена мета: здійснити аналіз впливу стрибків з парашутом на психіку спортсменів. В дослідженні взяли участь дві групи парашутистів : починаючі (які зробили по 2-3 стрибки з парашутом $n=15$) та досвідчені (що зробили більше 25 стрибків $n=15$).

В групу контрольну увійшли працівники технічних спеціальностей, які займаються баскетболом. Емпіричні дані отримували з використанням методів FPI, Р.Кеттелла та ММРІ. Перераховані методи дозволили одержати повну об'єктивну характеристику особистих рис парашутистів.

Аналіз емпіричних результатів свідчить про наявність великої кількості розходжень між даними контрольної та експериментальної груп. Так, у парашутистів, навіть починаючих, домінують такі якості як депресивність, дратівливість, товариськість, урівноваженність, емоційна лабільність та інші.

Цікаво, що набуття досвіду з парашутної діяльності „пом'якшує” прояв таких якостей як дратівливість або депресивність. Парашутисти з досвідом стають більш емпатичними, здатними прийти на допомогу товаришам, хоча водночас свої проблеми вирішувати недовіряють нікому. Набуття

досвіду з парашутизму веде до зменшення бажання ризикувати, хоча до „гострих” почуттів залишається.

Результати, що отримані в емпіричному дослідженні, свідчать про наявність в індивідуально-психологічному спектрі парашутистів таких рис, які слід віднести до негативних. Це, перш за все, агресивність, депресивність, емоційна лабільність. І хоча поряд з цими якостями парашутний спорт розвиває і позитивні риси, але наявність і досить високий ступень прояву негативних психічних якостей, це та „плата” за задоволення, яке отримують парашутисти, які ширяють в небі.

Саме ці дані дають можливість стверджувати, що стрибки з парашутом потребують високої психоемоційної напруги і „кошують” їм не дешево.

Прояви в психологічному портреті парашутистів негативних змін, а також їх досить високий рівень навіть у досвідчених стрибунів, означає, що ці зрушення акумулюються і проявляються довготривало в часі.

Враховуючи одержані дані, слід зазначити декілька положень:

- починаючих парашутистів необхідно діагностувати з використанням особистісних методів дослідження на предмет виявлення психологічної нестійкості;

- з парашутистами, які мають певний стаж парашутної діяльності, бажано проводити соціально-психологічний тренінг з метою психологічної корекції накопичених негативних змін в психіці;

- для профілактики появи і розвитку небажаних психічних розладів з парашутистами слід обов'язково проводити спеціальну психологічну підготовку.